

Cassiman en Vanobbergen op de bres voor donorkinderen

20/03/2014 | Van onze redactrice Veerle Beel

‘Afstamming kennen is fundamenteel mensenrecht’

Anoniem donorschap en anoniem bevallen zijn niet meer van deze tijd, zegt Bruno Vanobbergen, de Vlaamse kinderrechtencommissaris. De Leuvense geneticus Jean-Jacques Cassiman treedt hem volledig bij.

‘Centra voor vruchtbaarheidsbehandelingen hebben de belangen van donoren en ouders altijd vooropgesteld. Wat mij betreft is dat voltooid verleden tijd. Als geneticus steun ik de vraag van donorkinderen naar een volledig open systeem. Zij hebben het recht om hun afstamming te kennen. Het is een fundamenteel mensenrecht’, zegt de Leuvense geneticus Jean-Jacques Cassiman.

‘Het is ook belangrijk vanwege het risico op afwijkingen in het DNA, die ziektes kunnen veroorzaken bij de kinderen. We moeten het voorbeeld van Nederland volgen, waar de identificatiegegevens van donoren centraal bewaard worden, zodat ze teruggevonden kunnen worden. De overheid moet die verantwoordelijkheid nemen om zo de onbelemmerde

verspreiding van erfelijke risico's te beperken.'

Voor de Vlaamse kinderrechtencommissaris, Bruno Vanobbergen, moet een onafhankelijke instantie alle afstammingsgegevens bewaren: van afstandsouders, van adoptiekinderen, van donoren, van moeders die discreet willen bevallen. Dat laatste moet mogelijk worden gemaakt in ons land.

Niet anoniem, wel discreet

Anoniem donorschap moet plaatsmaken voor discreet donorschap. 'Daartoe is het nodig de wet van 2007 inzake het gebruik van donormateriaal aan te passen, omdat die nu te weinig rekening houdt met de belangen van het kind', zegt Vanobbergen in zijn memorandum voor de verkiezingen.

Volgens hem is het ook niet aan de donoren of de afstandsmoeders om een veto te stellen wanneer een kind contact zoekt: 'Een onafhankelijke derde moet de belangen van het kind afwegen tegen die van de volwassene.'

Tot nog toe was het beleid veel te veel gericht op de volwassenen, meent Vanobbergen. 'Het gebeurt helaas wel vaker dat het beleid de belangen van volwassenen zwaarder laat doorwegen dan die van kinderen', zegt de kinderrechtencommissaris. 'Denk aan onderwijs: waarom is het zo gemakkelijk om een leerling van school te sturen, en zo moeilijk om een leerkracht weg te sturen over wie men niet tevreden is?'

Meemoeders

Vanobbergen pleit in zijn memorandum voor een breed debat over kinderen en hun afstammingsvragen: 'De vraag waar we in onze samenleving familiebanden op baseren en hoe we ze juridisch vorm geven, moet het onderwerp zijn van een brede discussie. Het is bovendien essentieel om de behoeften van kinderen op dit vlak te onderzoeken.'

Want ook in de huidige legislatuur zijn wetgevers vooral bezig geweest met het beschermen van de rechten van ouders, zegt Vanobbergen: ‘Het is delicaat om te zeggen, maar het is toch opvallend dat de positie van meemoeders bij wet versterkt wordt. Dat is op zich een goede zaak. Maar ook in die situatie moeten kinderen maximaal toegang krijgen tot hun afstammingssituatie.’

‘Ik wil weten van wie de helft van mijn genen zijn’

20/03/2014

‘Donorkinderen en adoptiekinderen klagen beurtelings de anonimiteit aan waarin ze zijn verwekt of afgestaan. ‘Wie zegt dat het aantal donoren afneemt als je de anonimiteit opheft, vergeet dat het over *ons* gaat’, zegt Steph Raeymaekers (35) van Donorkinderen België. ‘Over ons, die verwekt zijn onder een beleid dat onze rechten schendt.’ Samen met lotgenoten strijdt ze voor meer openheid in de verwekking en afstamming van kinderen.

‘Ik ben niet op zoek naar een vader, want die heb ik al’, zegt ze. ‘Maar ik wil wel graag weten wie de donor is van wie de helft van mijn genen zijn.’

Tunnelzicht

Ze heeft daarvoor een bijkomende motivatie: onlangs is bij Steph een aangeboren oogafwijking vastgesteld, waardoor ze aan een milde vorm van tunnelzicht lijdt. Maar het kan erger worden met de jaren.

‘De professor die de diagnose bevestigde, zei dat ik beter twee keer kon nadenken voor ik kinderen kreeg. Maar toen had ik er al twee. Wist de donor dat hij erfelijk belast was?’

Steph Raeymaekers, met haar twee kinderen, weet intussen dat haar donorvader erfelijk belast was. Wim Kempenaers

Tegelijk denkt ze dat dit een extra kans biedt om hem terug te vinden: ‘Misschien zit hij ergens in een databank van patiënten met dezelfde aandoening.’

Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om afstammingsinformatie goed bij te houden, vindt de Leuvense geneticus Jean-Jaques Cassiman. Hij staat volledig achter de vraag van Donorkinderen België naar openheid. ‘Sommige fertiliteitscentra zijn daartegen gekant, omdat ze denken dat openheid hun werk zal hinderen. Daarom beschermen ze de donoren.’